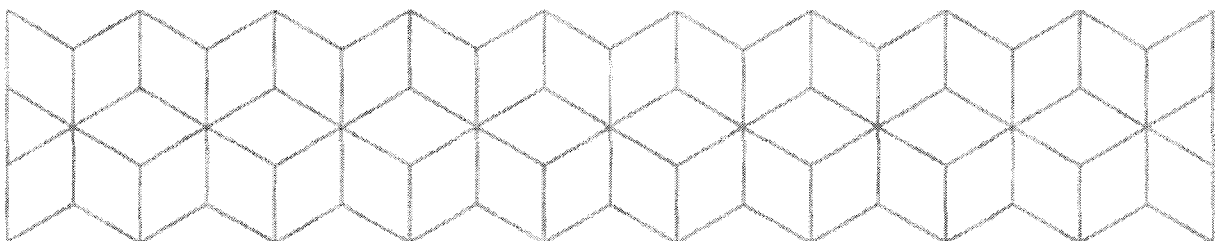

EKSAMEN

Emnekode: SFBR1003	Emnenavn: Rettslære (revisoreksamen)
Dato: 29.5.17	Eksamenstid: 6 timer, kl. 9.00 til 15.00
Hjelpemidler: Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter	Faglærer: Stein Viken
Om eksamensoppgaven: <p>Oppgavesettet består av 5 sider inklusiv denne forsiden.</p> <p>Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.</p> <p>Oppgavesettet består av 13 spørsmål. Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.</p> <p>Hvis oppgavene er ufullstendige eller uklare, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Forutsetningene bør gå klart frem av besvarelsen.</p>	
Sensurfrist: 20.6.17 <p>Karakterene er tilgjengelige for studenter på Studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. www.hiof.no/studentweb</p>	

EKSAMEN I RETTSLÆRE

I henhold til rammeplanen for treårig revisorutdanning av 2005

«Gammel ordning» - (15 sp)

Mandag 29.05.2017

Kl 09.00 – 15.00 (6 timer)

Oppgavesettene består av samlet 13 spørsmål, 4 sider inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler:

Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Hvis oppgavene er ufullstendige eller uklare, må du selv ta nødvendige forutsetninger.

Forutsetningene bør gå klart frem av besvarelsen.

Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.

Vennene Anne Larsen, Nils Nilsen og Ole Olsen hadde studert helse og idrett ved Høyskolen i Lillevik. Sammen ønsket de å etablere et treningssenter i Lillevik kommune. For å realisere planene ønsket de sammen å stifte et aksjeselskap. De var enige om at alle tre skulle være medlemmer av selskapets styre. Anne skulle være styreleder, alle skulle være ansatte i selskapet og Nils skulle være daglig leder. Han skulle også ha selskapets prokura.

Spørsmål 1.

Svar kort på følgende spørsmål med henvisning til mulige relevante lovbestemmelser:

- Hva er minste aksjekapital ved stiftelse av et aksjeselskap?
- Kan innbetalt aksjekapital brukes til å dekke selskapets stiftelsesomkostninger?
- Skal det registreres i foretaksregisteret hvem som har selskapets prokura?

Nils ønsket at fremtidige aksjonærer i selskapet skulle ha idrettsfaglig utdanning, og ønsket å ta inn en bestemmelse om dette i selskapets vedtekter. Anne stilte seg tvilende til om det var adgang til dette.

Spørsmål 2.

Kan det inntas i selskapets vedtekter at aksjonærer i selskapet skal ha idrettsfaglig utdanning?

Forutsett at Anne, Nils og Ole stiftet Lillevik Treningssenter AS (også kalt LTAS) med en samlet aksjekapital på kr. 150.000 fordelt med kr. 50.000 på hver. Hver aksje var pålydende kr. 1.000. Slik vennene var enige om, ble alle tre medlemmer av selskapets styre. Anne ble valgt som styreleder. Nils ble ansatt som daglig leder, og han fikk også selskapets prokura. Det ble også inntatt i vedtektene at aksjonærer i selskapet skulle ha idrettsfaglig utdanning.

Straks etter stiftelsen av LTAS ble Ole rammet av alvorlig sykdom. Han ville derfor selge seg ut av selskapet. Han inngikk avtale med sin barndomsvenn Jan Johansen om at han skulle overta aksjene i LTAS for pålydende verdi. Jan hadde også idrettsfaglig utdanning, men han hadde aldri arbeidet innen fagområdet. Han hadde arvet penger etter en rik onkel. Pengene hadde han investert i flere selskaper. Han hadde personlig god økonomi, men dårlig forretningsmessig rykte etter flere konkurser i selskaper han hadde hatt eierinteresser i. Da styret i Lillevik Treningssenter AS behandlet

Jans erverv av Oles aksjer, deltok kun Anne og Nils i møtet. Ole hadde forfall på grunn av sykdom. Anne og Nils nektet å samtykke i at Jan overtok Oles aksjer. Ole mente at styret ikke hadde rett til å nekte fordi Jan hadde idrettsfaglig utdanning.

Spørsmål 3.

Har styret i Lillevik Treningssenter AS rett til å nekte at Jan erverver Oles aksjer i selskapet?

Forutsett at Ole fortsatte som aksjonær i selskapet.

Lillevik kommune eide en tomt som var sentralt beliggende i sentrum av kommunen. Nils oppsøkte kommunens ordfører og fortalte om selskapets planer. Ordføreren ble begeistret for planene, og mente at formannskapet i kommunen ville gå med på å selge tomten til selskapet for kr. 1 million. Men siden selskapet ikke hadde likvide midler til å betale tomten nå, ble det inngått avtale om at kommunen skulle ha tinglyst en 1. prioritets panterett i tomten på kr. 1 million som sikkerhet for kjøpesummen, og at selskapet skulle undertegne en skylderklæring pålydende kr. 1 million til fordel for kommunen.

Nils var i tvil om han hadde myndighet til på vegne av selskapet, å inngå slike avtaler med kommunen.

Spørsmål 4.

Har Nils myndighet til å inngå avtale på vegne av Lillevik Treningssenter AS om kjøp av tomten fra kommunen og samtidig pantsette tomten?

Forutsett at avtalene ble godkjent av formannskapet og av styret i LTAS:

Deretter ble eiendomsretten til tomten 1. februar overført fra kommunen til Lillevik Treningssenter AS. Samme dag ble pantedokumentet tinglyst på tomten, og følgende skylderklæring ble underskrevet av styremedlemmene i LTAS:

Det bekreftes at selskapet Lillevik Treningssenter AS er skyldig Lillevik kommune kr. en million – kr. 1.000.000 -. Beløpet forfaller til betaling med 14 – fjorten – dagers skriftlig varsel. Det bekreftes at beløpet kan inndrives uten søksmål, jfr tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 a.

Spørsmål 5.

Hvilken type skylderklæring har styret i Lillevik Treningssenter underskrevet?

Straks LTAS var blitt eier av tomten, vedtok styret i selskapet at det skulle utredes nærmere mulighetene for å bygge treningssenter på tomten, og at daglig leder skulle arbeide videre med planene.

Nils tok kontakt med Per Vold. Han var deltaker i entreprenørfirmaet Vold/Smart ANS (også kalt VSANS). Den andre deltakeren i firmaet var Tore Smart. Per og Tore var begge byggmestere. Firmaet hadde planlagt og bygget flere næringsbygg i Lillevik kommune. Etter et par samtaler mellom Nils og Per ble de enige om at Vold/Smart ANS skulle utarbeide plantegninger for et treningssenter etter følgende spesifikasjoner fastsatt av Nils: Samlet areal 500m², hvorav 250m² til trening, 150 m² til resepsjon/vrimling og 100 m² til garderobe. I kontrakten som ble inngått mellom Nils og Per, ble det også inntatt følgende bestemmelse:

For utarbeidelse av plantegningene skal VOLD/SMART ANS ha betalt kr. 200.000 av Lillevik Treningssenter AS. Beløpet skal inngå som en del av totalkostnadene for bygging av treningssenteret.

Etter at Per hadde underskrevet avtalen, informerte han Tore om det som hadde skjedd. Tore mente at avtalen ikke var bindende for VSANS siden han som deltaker i selskapet var helt ukjent med avtalen. Tore mente at Per alene ikke kunne inngå en bindende avtale på vegne av Vold/Smart ANS.

Spørsmål 6.

Er avtalen om utarbeidelse av plantegningene bindende for Vold/Smart ANS?

Forutsett at avtalen er bindende.

På vegne av LTAS tok Nils kontakt med Lillevik bank for å undersøke muligheten for lån til realisering av treningssenteret. Basert på Nils' orientering mente banken at den maksimale låneramme ikke kunne overstige kr. 2.5 millioner, men endelig standpunkt skulle banken ta når plantegninger med kostnadsoverslag var ferdig. Banken innvilget likevel en kassakreditt til selskapet på kr. 500.000 med pantebestilling i tomten LTAS hadde kjøpt av kommunen. Pantebestillingen ble tinglyst 10. mars. Samme dag - 10. mars - ble tinglyst utlegg i tomten for kr. 100.000 til fordel for skatteoppkreveren på grunn av manglende betaling av skattetrekk ved utbetaling av lønn til Anne, Nils og Ole.

Plantegningene fra VSANS forelå 15. mars. De viste at prosjektet ville ha en total kostnadsramme på kr. 5 millioner, medregnet påløpte prosjekteringskostnader på kr. 200.000. Da banken ble kjent med dette, ble styret i LTAS informert om at banken ikke ville gi lån for å realisere senteret. Styret i LTAS bestemte deretter at planene om bygging av treningssenteret foreløpig ikke kunne realiseres. Da også Per og Tore ble kjent med dette, hevdet de at VSANS hadde rett til å få utbetalt avtalte prosjekteringskostnader på kr 200.000. Dette ble bestridt av styret i LTAS. De mente at avtalen om betalingen måtte forstås slik at kravet på dekning av prosjekteringskostnadene skulle betales først når treningssenteret ble bygget. VSANS var ikke enig i dette. De mente at avtalen måtte tolkes dithen at avtalte prosjekteringskostnader skulle utbetales straks prosjekteringsarbeidet var utført og påkrav sendt Lillevik Treningssenter AS.

Spørsmål 7.

Har Vold/Smart ANS rett til å få utbetalt prosjekteringskostnadene selv om treningssenteret foreløpig ikke blir bygget?

Da kommunen ble kjent med at styret i Lillevik Treningssenter AS hadde bestemt å utsette byggingen av treningssenteret, vedtok formannskapet å kreve betaling for tomten som selskapet hadde kjøpt. Rådmannen sendte derfor følgende brev til selskapet:

Lillevik kommune sier opp til betaling lån kr.1.000.000. Betalingen må skje innen to uker etter mottakelsen av dette brev.

Styret i LTAS mente kommunen ikke hadde rett til si opp lånet til betaling.

Spørsmål 8.

Er Lillevik Treningssenter pliktig til å betale kommunen kr. 1.000.000 innen to uker etter mottakelsen av brevet fra rådmannen?

Problemene «tårnet seg opp» for LTAS. I tillegg til at kommunen krevde betaling for tomten, krevde også Lillevik bank tilbake kassakredittlånet på grunn av mislighold. Samtidig hadde Vold/Smart ANS fått dom i tingretten for at selskapet hadde krav på betaling for prosjekteringsarbeidet. Med grunnlag i tingrettens dom ble det tatt utlegg i tomten for kravet på kr. 200.000. Utleppet ble tinglyst 15. juni. Det ble uenighet mellom panthaverne om prioritetsrekkefølgen mellom de fire pantheftelsene i tomten.

Spørsmål 9.

Redegjør for prioritetsforholdet mellom de fire pantheftelsene i eiendommen til Lillevik Treningssenter AS.

Siden banken hadde sagt opp kassakreditten til Lillevik Treningssenter AS, hadde selskapet ingen likvide midler til å betale de løpende utgifter i forbindelse med driften av selskapet, og det hadde ingen muligheter til å betale kravene fra kommunen, banken, Vold/Smart ANS og skatteoppkreveren.

Spørsmål 10.

Hvilke plikter har styret i Lillevik Treningssenter AS når selskapet er i den økonomiske situasjonen som er beskrevet ovenfor?

Spørsmål 11.

Er styret pliktig til å begjære oppbud?

Forutsett at styret i selskapet ikke begjærte oppbud. Rådmannen i kommunen foreslo derfor for formannskapet at kommunen skulle begjære Lillevik Treningssenter AS konkurs. Ett av formannskapets medlemmer – Frank Frantsen – var samboer med Anne Larsen, som var styreleder i LTAS.

Spørsmål 12.

Er Frank inhabil etter forvaltningslovens regler til å delta ved formannskapets behandling av spørsmålet om Lillevik Treningssenter AS skal begjæres konkurs?

Formannskapet var enig i rådmannens forslag. Styret i LTAS mente at selskapet hadde rett til å påklage formannskapets avgjørelse etter forvaltningslovens regler.

Spørsmål 13.

Kan formannskapets avgjørelse om å begjære Lillevik Treningssenter AS konkurs, påklages etter forvaltningslovens regler?

EKSAMEN I RETTSLÆRE

I henhold til rammeplanen for treårig revisorutdanning av 2005

«Gammel ordning» - (15 sp)

Mandag 29.05.2017

Kl 09.00 – 15.00 (6 timer)

Oppgavesettene består av samlet 13 spørsmål, 4 sider inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler:

Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Hvis oppgavene er ufullstendige eller uklare, må du selv ta nødvendige forutsetninger.

Forutsetningene bør gå klart frem av besvarelsen.

Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.

Vennene Anne Larsen, Nils Nilsen og Ole Olsen hadde studert helse og idrett ved Høyskolen i Lillevik. Sammen ønsket de å etablere et treningssenter i Lillevik kommune. For å realisere planene ønsket de sammen å stifte et aksjeselskap. De var enige om at alle tre skulle være medlemmer av selskapets styre. Anne skulle være styreleder, alle skulle være ansatte i selskapet og Nils skulle være daglig leder. Han skulle også ha selskapets prokura.

Spørsmål 1.

Svar kort på følgende spørsmål med henvisning til mulige relevante lovbestemmelser:

- a. Hva er minste aksjekapital ved stiftelse av et aksjeselskap?

Minste aksjekapital er kr. 30.000, jf. asl. § 3-1(1).

- b. Kan innbetalt aksjekapital brukes til å dekke selskapets stiftelsesomkostninger?

Det følger av asl. § 2-5(1) 1. pkt. at selskapet kan dekke utgifter ved stiftelsen i den utstrekning utgiftene ikke overstiger aksjeinnskuddet. Det skal da angis i stiftelsesdokumentet hvilke utgifter det gjelder, hvordan de er beregnet og navn og adresse på den som er tilgodesett, jf. 2. pkt.

- c. Skal det registreres i foretaksregisteret hvem som har selskapets prokura?

Det følger av fregl. § 3-7 første ledd nr. 1 at Foretaksregisteret skal inneholde opplysning om hvem som har foretakets prokura.

Nils ønsket at fremtidige aksjonærer i selskapet skulle ha idrettsfaglig utdanning, og ønsket å ta inn en bestemmelse om dette i selskapets vedtekter. Anne stilte seg tvilende til om det var adgang til dette.

Spørsmål 2.

Kan det inntas i selskapets vedtekter at aksjonærer i selskapet skal ha idrettsfaglig utdanning?

Ifølge asl. § 4-18 kan vedtektene bestemme at aksjonærer skal ha visse egenskaper. Det er derfor adgang til å vedtektsfeste at aksjonærer skal ha idrettsfaglig utdanning.

Forutsett at Anne, Nils og Ole stiftet Lillevik Treningssenter AS (også kalt LTAS) med en samlet aksjekapital på kr. 150.000 fordelt med kr. 50.000 på hver. Hver aksje var pålydende kr. 1.000. Slik vennene var enige om, ble alle tre medlemmer av selskapets styre. Anne ble valgt som styreleder.

Nils ble ansatt som daglig leder, og han fikk også selskapets prokura. Det ble også inntatt i vedtektene at aksjonærer i selskapet skulle ha idrettsfaglig utdanning.

Straks etter stiftelsen av LTAS ble Ole rammet av alvorlig sykdom. Han ville derfor selge seg ut av selskapet. Han inngikk avtale med sin barndomsvenn Jan Johansen om at han skulle overta aksjene i LTAS for pålydende verdi. Jan hadde også idrettsfaglig utdanning, men han hadde aldri arbeidet innen fagområdet. Han hadde arvet penger etter en rik onkel. Pengene hadde han investert i flere selskaper. Han hadde personlig god økonomi, men dårlig forretningsmessig rykte etter flere konkurser i selskaper han hadde hatt eierinteresser i. Da styret i Lillevik Treningssenter AS behandlet Jans erverv av Oles aksjer, deltok kun Anne og Nils i møtet. Ole hadde forfall på grunn av sykdom. Anne og Nils nektet å samtykke i at Jan overtok Oles aksjer. Ole mente at styret ikke hadde rett til å nekte fordi Jan hadde idrettsfaglig utdanning.

Spørsmål 3.

Har styret i Lillevik Treningssenter AS rett til å nekte at Jan erverver Oles aksjer i selskapet?

Det følger av asl. § 4-18(1) at styret kan nekte aksjeerverv som ikke tilfredsstillende vedtektene. Jan hadde idrettsfaglig utdanning, og tilfredsstilte derfor kravet i vedtektene. Styret kan derfor ikke nekte ham ervervet av denne grunn.

Styret kan nekte ervervet når det foreligger saklig grunn, jf. asl. § 4-16(2) 1. pkt. Her er det opplyst at Jan hadde dårlig forretningsmessig rykte etter flere konkurser i selskaper han hadde hatt eierinteresser i. Nektelse må som hovedregel begrunnes i forholdet mellom selskapet og den nye erververen av aksjen(e). Her foreligger et forhold som kan skape vanskeligheter for selskapet i den videre drift, og må ansees som en saklig grunn til å nekte Jan ervervet av aksjene.

Forutsett at Ole fortsatte som aksjonær i selskapet.

Lillevik kommune eide en tomt som var sentralt beliggende i sentrum av kommunen. Nils oppsøkte kommunens ordfører og fortalte om selskapets planer. Ordføreren ble begeistret for planene, og mente at formannskapet i kommunen ville gå med på å selge tomten til selskapet for kr. 1 million. Men siden selskapet ikke hadde likvide midler til å betale tomten nå, ble det inngått avtale om at kommunen skulle ha tinglyst en 1. prioritets panterett i tomten på kr. 1 million som sikkerhet for kjøpesummen, og at selskapet skulle undertegne en skylderklæring pålydende kr. 1 million til fordel for kommunen.

Nils var i tvil om han hadde myndighet til på vegne av selskapet, å inngå slike avtaler med kommunen.

Spørsmål 4.

Har Nils myndighet til å inngå avtale på vegne av Lillevik Treningssenter AS om kjøp av tomten fra kommunen og samtidig pantsette tomten?

Nils er selskapets daglig leder og har selskapets prokura. Hverken som daglig leder eller styremedlem har han nødvendige myndighet, jf. asl. §§ 6-14 og 6-24. Som prokurist er han bemyndiget til å opptre på vegne av selskapet i alt som hører til driften av dette, dog ikke behefte foretakets faste eiendom, jf. prokuraloven § 1 første ledd. Siden avtalen innebærer pantsettelse av fast eiendom har Nils ikke myndighet til å inngå avtalen på vegne av Lillevik Treningssenter AS

Forutsett at avtalene ble godkjent av formannskapet og av styret i LTAS:

Deretter ble eiendomsretten til tomten 1. februar overført fra kommunen til Lillevik Treningscenter AS. Samme dag ble pantedokumentet tinglyst på tomten, og følgende skylderklæring ble underskrevet av styremedlemmene i LTAS:

Det bekreftes at selskapet Lillevik Treningscenter AS er skyldig Lillevik kommune kr. en million – kr. 1.000.000 -. Beløpet forfaller til betaling med 14 – fjorten – dagers skriftlig varsel. Det bekreftes at beløpet kan inndrives uten søksmål, jfr tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2a.

Spørsmål 5.

Hvilken type skylderklæring har styret i Lillevik Treningscenter underskrevet?

Skylderklæringen er et navnegjeldsbrev som beskrevet i gbl. § 24 og i tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 (a) 1. pkt.

Straks LTAS var blitt eier av tomten, vedtok styret i selskapet at det skulle utredes nærmere mulighetene for å bygge treningscenter på tomten, og at daglig leder skulle arbeide videre med planene.

Nils tok kontakt med Per Vold. Han var deltaker i entreprenørfirmaet Vold/Smart ANS (også kalt VSANS). Den andre deltakeren i firmaet var Tore Smart. Per og Tore var begge byggmestere. Firmaet hadde planlagt og bygget flere næringsbygg i Lillevik kommune. Etter et par samtaler mellom Nils og Per ble de enige om at Vold/Smart ANS skulle utarbeide plantegninger for et treningscenter etter følgende spesifikasjoner fastsatt av Nils: Samlet areal 500m², hvorav 250m² til trening, 150 m² til resepsjon/vrimling og 100 m² til garderobe. I kontrakten som ble inngått mellom Nils og Per, ble det også inntatt følgende bestemmelse:

For utarbeidelse av plantegningene skal VOLD/SMART ANS ha betalt kr. 200.000 av Lillevik Treningscenter AS. Beløpet skal inngå som en del av totalkostnadene for bygging av treningscenteret.

Etter at Per hadde underskrevet avtalen, informerte han Tore om det som hadde skjedd. Tore mente at avtalen ikke var bindende for VSANS siden han som deltaker i selskapet var helt ukjent med avtalen. Tore mente at Per alene ikke kunne inngå en bindende avtale på vegne av Vold/Smart ANS.

Spørsmål 6.

Er avtalen om utarbeidelse av plantegningene bindende for Vold/Smart ANS?

VSANS har ikke styre og ingen avtale om tegning av firma. Pers myndighet til å binde VSANS er derfor regulert i sel. § 2-21(1) 1. pkt. hvoretter selskapet «*representeres utad av den enkelte deltaker som også tegner dets firma.*» Avtalen om utarbeidelse av plantegningene er bindende for Vold/Smart ANS.

Forutsett at avtalen er bindende.

På vegne av LTAS tok Nils kontakt med Lillevik bank for å undersøke muligheten for lån til realisering av treningscenteret. Basert på Nils' orientering mente banken at den maksimale låneramme ikke kunne overstige kr. 2.5 millioner, men endelig standpunkt skulle banken ta når plantegninger med kostnadsoverslag var ferdig. Banken innvilget likevel en kassakreditt til selskapet på kr. 500.000 med pantesikkerhet i tomten LTAS hadde kjøpt av kommunen. Pantedokumentet ble tinglyst 10. mars. Samme dag - 10. mars - ble tinglyst utlegg i tomten for kr. 100.000 til fordel for skatteopprekkeren på grunn av manglende betaling av skattetrekk ved utbetaling av lønn til Anne, Nils og Ole.

Plantegningene fra VSANS forelå 15. mars. De viste at prosjektet ville ha en total kostnadsramme på kr. 5 millioner, medregnet påløpte prosjekteringskostnader på kr. 200.000. Da banken ble kjent med dette, ble styret i LTAS informert om at banken ikke ville gi lån for å realisere senteret. Styret i LTAS bestemte deretter at planene om bygging av treningssenteret foreløpig ikke kunne realiseres. Da også Per og Tore ble kjent med dette, hevdet de at VSANS hadde rett til å få utbetalt avtalte prosjekteringskostnader på kr 200.000. Dette ble bestridt av styret i LTAS. De mente at avtalen om betalingen måtte forstås slik at kravet på dekning av prosjekteringskostnadene skulle betales først når treningssenteret ble bygget. VSANS var ikke enig i dette. De mente at avtalen måtte tolkes dithen at avtalte prosjekteringskostnader skulle utbetales straks prosjekteringsarbeidet var utført og påkrav sendt Lillevik Treningssenter AS.

Spørsmål 7.

Har Vold/Smart ANS rett til å få utbetalt prosjekteringskostnadene selv om treningssenteret foreløpig ikke blir bygget?

I avtalen heter det: For utarbeidelse av plantegningene skal VOLD/SMART ANS ha betalt kr. 200.000 av Lillevik Treningssenter AS. Beløpet skal inngå som en del av totalkostnadene for bygging av treningssenteret.

Intet er avtalt om betalingstidspunktet. Formuleringen om at «Beløpet skal inngå som en del av totalkostnadene for bygging av treningssenteret» gir ingen antydning om tidspunktet for betalingen. Andre avtaler foreligger ikke.

En grunnleggende regel i pengekravsretten er at kreditt eller betalingsutsettelse må avtales. Ellers gjelder kontantprinsippet, dvs. at kjøperen, her Lillevik Treningssenter AS, må betale når oppdraget er fullført, jf. gbl. § 5 første ledd. Utarbeidelse av plantegningene var et selvstendig oppdrag som skulle vise den totale kostnadsrammen for prosjektet. Påstanden om at kravet på dekning av prosjekteringskostnadene først skulle betales når treningssenteret ble bygget innebærer en betalingsutsettelse på ubestemt tid og ville i så fall måtte være uttrykkelig avtalt. Det er ikke tilfelle. Vold/Smart ANS har rett til å få utbetalt avtalte prosjekteringskostnader på kr 200.000 umiddelbart.

Da kommunen ble kjent med at styret i Lillevik Treningssenter AS hadde bestemt å utsette byggingen av treningssenteret, vedtok formannskapet å kreve betaling for tomten som selskapet hadde kjøpt. Rådmannen sendte derfor følgende brev til selskapet:

Lillevik kommune sier opp til betaling lån kr.1.000.000. Betalingen må skje innen to uker etter mottakelsen av dette brev.

Styret i LTAS mente kommunen ikke hadde rett til si opp lånet til betaling.

Spørsmål 8.

Er Lillevik Treningssenter pliktig til å betale kommunen kr. 1.000.000 innen to uker etter mottakelsen av brevet fra rådmannen?

Dette reguleres av gbl. § 5 hvorefter skyldneren har plikt til å betale ved påkrav. Her bestemmes det i gjeldsbrevet at beløpet forfaller til betaling med 14 dagers skriftlig varsel. Betalingsplikten inntreffer derfor fjorten dager etter mottakelsen av kravet.

Problemene «tårnet seg opp» for LTAS. I tillegg til at kommunen krevde betaling for tomten, krevde også Lillevik bank tilbake kassakredittlånet på grunn av mislighold. Samtidig hadde Vold/Smart ANS fått dom i tingretten for at selskapet hadde krav på betaling for prosjekteringsarbeidet. Med

grunnlag i tingrettens dom ble det tatt utlegg i tomten for kravet på kr. 200.000. Utleget ble tinglyst 15. juni. Det ble uenighet mellom panthaverne om prioritetsrekkefølgen mellom de fire pantheftelsene i tomten.

Spørsmål 9.

Redegjør for prioritetsforholdet mellom de fire pantheftelsene i eiendommen til Lillevik Treningscenter AS.

Prioritetsforholdet er regulert i tgl. § 20 første ledd som knesetter prinsippet om «først i tid, best i rett» basert på tinglysingsdato. Det betyr at kommunens panterett på kr. 1.000.000 for salget av tomten har første prioritet, siden denne ble tinglyst før alle andre.

Den 10. mars ble både utlegget på kr. 100.000 for manglende skattetrekk og pant for kassakreditt på kr. 500.000 tinglyst. Her kommer tgl. § 20 tredje ledd til anvendelse hvoretter utleggsforretninger går foran andre rettsverv som er registrert samme dag. Det betyr at utlegget på kr. 100.000 har annen prioritet og kassakreditt på kr. 500.000 har tredje prioritet.

På fjerde prioritet kommer utlegget på kr. 200.000 for prosjekteringsarbeidet, tinglyst 15. juni, jf. tgl. § 20 første ledd.

Siden banken hadde sagt opp kassakreditten til Lillevik Treningscenter AS, hadde selskapet ingen likvide midler til å betale de løpende utgifter i forbindelse med driften av selskapet, og det hadde ingen muligheter til å betale kravene fra kommunen, banken, Vold/Smart ANS og skatteoppkreveren.

Spørsmål 10.

Hvilke plikter har styret i Lillevik Treningscenter AS når selskapet er i den økonomiske situasjonen som er beskrevet ovenfor?

Det følger av asl. § 6-12(3) at styret skal holdes seg orientert om selskapets økonomiske stilling. I dette tilfellet er det ikke utsikt til å dekke kreditorenes krav. Styret må da straks måtte innlede forhandlinger om frivillig eller rettslig gjeldsordning med kreditorene eller begjære tvangsakkord. Det virker som om at driften er svært begrenset og at det ikke er nevneverdig inntektsgivende aktivitet i selskapet, slik at fortsatt drift vil skje for kreditorenes regning. Aksjekapitalen er tapt.

Skulle forhandlingslinjen ikke føre frem, vil selskapet etter all sannsynlighet bli tatt under konkursbehandling.

Noen av kandidatene vil muligens drøfte denne problemstilling med utgangspunkt i asl. §§ 3-4 og 3-5. Det må de få uttelling for.

Spørsmål 11.

Er styret pliktig til å begjære oppbud?

Hverken aksjeloven eller konkursloven har bestemmelser om plikt til å begjære oppbud. Plikten til å begjære oppbud reguleres i straffeloven. Styret kan på ethvert tidspunkt begjære oppbud, jf. kkl. § 60. Det er straffbart etter strl.²⁰⁰⁵ § 407, 1. ledd når en insolvent skyldner unnlater å begjære gjeldsforhandling eller oppbud i tide med den følge at en fordringshavers sikkerhet ikke kan omstøtes, og dette forringer øvrige fordringshaveres dekningsutsikt betydelig, eller skyldnerens næringsvirksomhet klart går med tap og skyldneren må innse at han ikke vil kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid. Styremedlemmene er strafferettslig ansvarlig etter strl.²⁰⁰⁵ § 410 første ledd.

LTAS greier ikke å innfri sine forpliktelser. Aksjekapitalen er tapt og selskapets egenkapital er negativ. Ny kreditt kan ikke oppnås. I denne situasjonen er det liten tvil om at insolvens ifølge kkl. § 61 er til stede og at boet kan tas under konkursbehandling, jf. kkl. § 60.

Selskapet er pliktig til å begjære oppbud.

Forutsett at styret i selskapet ikke begjærte oppbud. Rådmannen i kommunen foreslo derfor for formannskapet at kommunen skulle begjære Lillevik Treningssenter AS konkurs. Ett av formannskapets medlemmer – Frank Frantsen – var samboer med Anne Larsen, som var styreleder i LTAS.

Spørsmål 12.

Er Frank inhabil etter forvaltningslovens regler til å delta ved formannskapets behandling av spørsmålet om Lillevik Treningssenter AS skal begjæres konkurs?

Frank skal delta i beslutningsprosessen. Anne Larsen er hans samboer. Hun er ikke part i saken, men styreleder i LTAS som er part i saken. Dette rammes ikke av fvl. § 6 første ledd. Spørsmålet er om det her foreligger et særegent forhold som er egnet til å svekke tilliten til Franks upartiskhet, jf. fvl. § 6 annet ledd. Det skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel for noen som Frank har nær personlig tilknytning til.

Samboerskap mellom saksbehandler og part er et særegent forhold. Det samme må gjelde når Anne er styreleder i LTAS som er part i saken og når hun har en betydelig økonomisk interesse i utfallet av formannskapets avgjørelse.

Det er derfor klart at Frank Frantsen er inhabil i denne saken.

Formannskapet var enig i rådmannens forslag. Styret i LTAS mente at selskapet hadde rett til å påklage formannskapets avgjørelse etter forvaltningslovens regler.

Spørsmål 13.

Kan formannskapets avgjørelse om å begjære Lillevik Treningssenter AS konkurs, påklages etter forvaltningslovens regler?

Klageretten er regulert i fvl. kap. VI om klage og omgjøring. Ifølge fvl. § 3, 1. ledd kommer kapittel VI bare til anvendelse i saker som gjelder enkeltvedtak. Det må altså tas stilling til om avgjørelsen om å begjære Lillevik Treningssenter AS konkurs, er et enkeltvedtak.

For at det skal være et enkeltvedtak etter definisjonen i fvl. § 2, 1. ledd bokstav b) må det være et vedtak etter fvl. § 2, 1. ledd bokstav a). Det må altså være en avgjørelse som treffes under utøving av *offentlig myndighet*. Begjæring om konkurs er ikke utøvelse av offentlig myndighet. Dette er en type avgjørelse som følger av mislighold i kontraktsforhold, og som også kan treffes i private foretak. Fordi kommunen er et offentlig organ blir ikke dens avgjørelse automatisk utøvelse av offentlig myndighet. Det er derfor ikke et vedtak etter fvl. § 2, 1. ledd bokstav a) og kan da heller ikke være et enkeltvedtak etter fvl. § 2, 1. ledd bokstav b). Derfor kommer heller ikke fvl. kap. VI om klagerett til anvendelse på avgjørelsen. Lillevik Treningssenter AS har ikke klagerett.